

Bijlage: aanbiedingsbrief verrijkingen SHM mei 2016 Beleidsplan Schulddienstverlening Ridderkerk 2016-2019

Mede op basis van onze praktijkervaringen hebben wij het concept beleidsplan Schulddienstverlening 2016 bestudeerd en hechten er belang aan om de mogelijke verrijkingen onder de aandacht te brengen

Het concept beleidsplan is feitelijk een voortzetting van het bestaande beleid (2012-2015), eventueel aangepast aan nieuwe inzichten, ontwikkelingen en adviezen naar aanleiding van ervaring.

- *Is er een 0-meting bij de start van 2012 gemaakt?*
- *Zijn er cijfers per 31.12.2015 beschikbaar om na te kunnen gaan hoe effectief het beleid in achterliggende jaren geweest is en welke kwalitatieve doelstellingen wel of niet zijn gerealiseerd. Eventueel met een toelichting waarom wel of waarom niet? Nu lijken slechts op onderdelen cijfers te worden gehanteerd, waardoor de handhaving beleid of beleidswijzigingen niet helemaal objectief of feitelijk kan/kunnen worden onderbouwd*
- *Het is een positief beschrijvend document, doelstellingen kunnen specifieker en meetbaarder*
- *Het de vraag of het (kwantitatief) voldoen aan minimale wettelijke eisen voldoende is om effectieve, integrale schuldhulp-/dienstverlening kwalitatief te bereiken?*
- *Er worden resultaatgebieden genoemd, maar het is lastig te achterhalen of vast te stellen welke feitelijke doelen de gemeente in de periode 2016-2019 concreet gerealiseerd wil zien. Wij adviseren om de doelen per resultaatgebied concreet en specifiek te formuleren.*
- *Maatwerk is een breed begrip. Het klinkt individueel maar de praktijk is weerbarstiger. Het verdient onzes inziens aanbeveling om met heldere en eenduidige definities te werken. Sluit aan bij de definities die het NVVK hanteert. Het NVVK is onafhankelijk en gericht op integrale aanpak (financieel en sociaal). Vooral waar het gaat om de definities: (integrale) schuldhulpverlening en het begrip maatwerk.*
- *De leidraad Wet gemeentelijke schuldhulpverlening NVVK (versie 2.0/mei 2012) geeft heldere adviezen om een gemeentelijk beleidsplan in te richten. Kwantitatief wordt die richting enigszins gevolgd. Kwalitatief zijn verschillende verrijkingen mogelijk. Waarom wordt de leidraad NVVK niet integraal gevolgd? Dat zou de transparantie verhogen en stuurt meer op meetbare effectiviteit.*
- *In het concept beleidsplan wordt opgemerkt dat de economie aan het herstellen is. Op zichzelf een positieve ontwikkeling. Anderzijds moet worden vastgesteld dat uit het aantal aanvragen, toegenomen werkdruk bij de "plangroep", samenwerkende partners en vrijwilligersorganisaties de praktijk vooralsnog een ander beeld geeft.*
- *Daarnaast is het de vraag hoe snel een verbetering van de economie de doelgroepen effectief zal bereiken. Hier is ook samenhang met de (on)mogelijkheden van de doelgroepen inzake: arbeidsparticipatie, woningaanbod, scholing en een strikte, dan wel rigide toepassing van regelgeving.*
- *Het Nibud verstrekt landelijke cijfers. Er zal een positieve lijn waarneembaar zijn. Echter 18% van de huishoudens heeft of maakt nog gebruik van een roodstand. Voor Ridderkerk betekent dat 18% van ca. 21.000 huishoudens en komt dan neer op 3.780 huishoudens in 2016. Is bekend hoe dit voor Ridderkerk in 2012 en 2015 was?*
- *De aangenomen motie Heerma/Schouten (2 december 2015) behelst een opdracht aan de rechtbanken om eerst gemeenten te vragen mee te denken over lichtere vormen van beschermingsbewind. In het concept beleidsplan wordt niet duidelijk hoe de gemeente daar in de praktijk mee om wil gaan. Budgetbeheer licht zou een alternatief kunnen zijn.*
- *Aanmeldingen/screening (pag. 7). Wat is het maximaal aantal dagen?*
- *Hoe wordt stabilisatie in de intakefase geëffectueerd? Is dit een wens of realiteit?*
- *Met budgetbeheer **kunnen** nieuwe schulden worden voorkomen. In de praktijk betekent het echter dat er keuzes worden gemaakt, waardoor sommige betalingen niet of te laat plaatsvinden dan wel minder en wisselende bedragen voor weeggeld beschikbaar is. Het is niet altijd duidelijk wie wanneer en waarom die beslissingen worden genomen. Er is dan wel minder geld voor de klant.*
- *De rol van de wijkteams is niet altijd duidelijk voor wat betreft de regie en integrale aanpak*
- *Om de regierol van de wijkteams te versterken verdient het (gemiddelde) kennisniveau en versterking van de professionaliteit meer aandacht.*

- Weloverwogen en bewust misbruik van voorzieningen te worden gesanctioneerd.
- In de praktijk wordt het begrip "fraude" verschillend geïnterpreteerd en gehanteerd.
- Wij adviseren een zorgvuldige en respectvolle benadering. Het is een kwetsbare doelgroep, die vaak gedurende langere periode met veelal meerdere probleemgebieden te maken heeft.
- Menselijke vergissingen en/of tekortkomingen zijn niet altijd direct en rechtstreeks fraude gerelateerd, hoewel het resultaat ogenschijnlijk hetzelfde oogt. Volledig en juist zicht op de samenhang van alle problemen bij een klant en de menselijke maat zijn ook belangrijke (sociale) pijlers bij een duidelijk beleid. Toch is dat iets anders dan het rigide toepassen van regels.
- In zijn algemeenheid hebben wij met Plangroep goede ervaringen. De samenwerking verloopt professioneel en klantgericht. Schuldhulpverlening vergt langere doorlooptijden. Continuïteit en kwaliteit van de samenwerking is een belangrijk gegeven, zonder een blanco cheque te zijn natuurlijk. Budgetbeheer Plangroep op BAR-niveau is wenselijker. Dichterbij de klant. Letterlijk en figuurlijk.
- Het begrip (financiële) zelfredzaamheid behoeft nadere doordenking. Een uitgewerkte zelfredzaamheidsladder verhoogt het effect van maatwerk. (NVVK heeft praktische voorbeelden)
- De gemeente heeft een wettelijke regierol. Tegelijkertijd liggen hier mogelijkheden om gezamenlijk met lokale sociale partners creatieve oplossingen te activeren. Om in perspectief maatwerk te kunnen en willen leveren. (budgetbeheer light, oplossingen bij lage aflossingscapaciteit etc.)
- De Nationale Ombudsman komt binnenkort met de rapportage van een door hem recent uitgevoerd onderzoek met betrekking tot de gemeentelijke schuldhulpverlening. De afgelopen periode heeft hij klachten gemonitord die kennelijk vragen oproepen. Hij maakt zich zorgen over hoge eisen die veel gemeenten stellen aan hulpzoekers; over het beperkte aanbod van schuldhulp, over de financiële expertise van de sociale (wijk)teams en over het uitblijven van het moratorium. In hoeverre is de gemeente Ridderkerk hierbij betrokken en is de gemeente Ridderkerk bereid om de te verwachten aanbevelingen van de Nationale Ombudsman over te nemen en te voegen in het concept beleid 2016 – 2019.
- In het (concept) beleidsplan staat de schuldenaar en schuldhulp centraal. Dat is begrijpelijk. Tegelijkertijd mogen wij de positie van de schuldeisers niet onbesproken laten. Schuldeisers dragen en ervaren (mede) de financiële gevolgen van de schuldenproblematiek. Hun belangen dienen ook preventie en nazorg activiteiten te stimuleren, ter voorkoming en herhaling.
- Hypotheekschulden kunnen belemmerend werken. Het verdient aanbeveling om hier ook meer beleid op te formuleren en de rol van de hypotheekverstrekkers en NHG te benoemen.

Het lijken heel wat opmerkingen en dat zijn het ook ☺

In de kern vinden wij het van belang dat het gemeentelijke beleidsplan eenduidig wordt opgesteld volgens de leidraad Wet gemeentelijke schuldhulpverlening NVVK, omdat daarin een heldere lijn zit en functioneel stuurt op meetbare (integrale) effectiviteit.

Gemeentelijke doelstellingen zouden specifiekere en meetbaarder moeten worden vastgesteld en inzichtelijker gemaakt. Van een aantal zal dat zeker lastig zijn, maar op basis van een gefundeerde visie en realistische doelstellingen van de gemeente kunnen wij als maatschappelijke (vrijwilligers) organisatie(s) taakstellend meewerken om die doelstellingen te realiseren en daarmee een bijdrage leveren aan realistische en merkbare vermindering van de schuldenproblematiek bij onze inwoners.

SHM Ridderkerk
Mei 2016